

WYTYCZNE DO MONITOROWANIA WSKAŹNIKÓW W PROGRAMACH INICJATYWY WSPÓLNOTOWEJ INTERREG III A

DEPARTAMENT INICJATYWY INTERREG
Warszawa, 2006

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. PODSTAWA PRAWNA I METODOLOGICZNA	3
3. RODZAJE MONITORINGU	3
3.1. MONITORING RZECZOWY	3
3.1.1 <i>Wskaźniki produktu</i>	4
3.1.2 <i>Wskaźniki rezultatu</i>	4
3.1.3 <i>Wskaźniki oddziaływania</i>	4
3.2 MONITORING FINANSOWY	4
4. ZASADY POMIARU WSKAŹNIKÓW	5
4.1 WSKAŹNIKI NA POZIOMIE PROJEKTU	5
4.2 WSKAŹNIKI NA POZIOMIE DZIAŁANIA.....	6
4.2.1 <i>Wskaźniki produktu</i>	7
4.2.2. <i>Wskaźniki rezultatu</i>	8
4.2.3 <i>Wskaźniki oddziaływania (jeśli dotyczy)</i>	9
4.3. WSKAŹNIKI NA POZIOMIE PRIORYTETU	9
4.4. WSKAŹNIKI NA POZIOMIE PROGRAMU	9

1. Wstęp

W celu racjonalnego, sprawnego i efektywnego wykorzystania środków strukturalnych, Unia Europejska nakłada na państwa członkowskie – beneficjentów, obowiązek monitorowania wydatków i efektów rzeczowych wdrażania programów operacyjnych.

Monitoring jest procesem systematycznego zbierania, raportowania i analizowania danych finansowych, rzeczowych i statystycznych opisujących postęp i efekty programu, wspomagając tym samym proces zarządzania środkami z funduszy strukturalnych.

W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty zaangażowane we wdrażanie programu. Narzędziem wykorzystywanym w procesie monitorowania są sprawozdania monitoringowe: okresowe, roczne i na zakończenie realizacji projektu oraz programu w województwie i całego programu w kraju. Sprawozdania są przygotowane w oparciu o opracowane na etapie planowania zestawy wskaźników określone dla każdego działania, priorytetu i programu.

2. Podstawa prawna i metodologiczna

Podstawą prawną dla monitorowania programów finansowanych ze środków strukturalnych, w tym Programów IW INTERREG III A jest:

Rozporządzenie Rady Nr 1260/1999/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE Nr L 161, 26.06.1999 r. r.s.1). Metodologia zawarta jest w dwóch dokumentach:

- Dokument roboczy nr 3 – Wskaźniki dla procedur monitoringu i ewaluacji, założenia metodologiczne,
- Wytyczne dla systemów monitoringu i ewaluacji pomocy Europejskiego Funduszu Społecznego w okresie 2004-2006.

3. Rodzaje monitoringu

Dane wynikające z monitorowania stopnia wdrażania Programów IW INTERREG III A dostarczają informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy na poziomie projektu, działania i programu i w założeniu swym mają oceniać stopień realizacji celów programu, priorytetów i poszczególnych działań. W zależności od charakteru dostarczanych danych, monitoring dzielimy na **rzeczowy i finansowy**.

3.1. Monitoring rzeczowy

Monitoring rzeczowy dostarcza danych, obrazujących postęp we wdrażaniu programu w kraju oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w programie i jego uzupełnieniu. Pozwala on na porównanie stanu faktycznego ze stanem pożądanym w oparciu o skwantyfikowane dane – wskaźniki produktu, rezultatu i oddziaływania. Podział na poszczególne kategorie wskaźników w odniesieniu do kategorii wdrażania stosuje się w zależności od zapisów danego programu i uzupełnienia programu, uzgodnionych wcześniej z KE. W niektórych Programach (np. Program Sąsiedztwa Polska - Białoruś – Ukraina) monitoring rzeczowy na poziomie oddziaływania ma charakter oceny opisowej i jakościowej i stanowi przedmiot ewaluacji ex-post Programu.

3.1.1 Wskaźniki produktu

Odnoszą się do rzeczowych/materialnych efektów podjętych działań w ramach projektu. Mierzone są one konkretnymi, fizycznymi wielkościami, np. długość nowo budowanych lub zmodernizowanych dróg (km/m); liczba budynków poddanych renowacji (szt.); ilość przeprowadzonych szkoleń (szt.) itp.

W przypadku programu, na poziomie działania lub priorytetu, wskaźniki produktu dostarczają danych na temat zrealizowanych (zakończonych rzeczowo) projektów o określonej tematyce (np. projekty mające na celu rozwój transgranicznych systemów transportu, ochrony środowiska etc.)

3.1.2 Wskaźniki rezultatu

Odpowiadają one bezpośrednim i natychmiastowym efektem wynikającym z realizacji programu. Takie mierniki mogą przybierać formę wskaźników materialnych (skrócenie czasu podróży, ilość stworzonych miejsc pracy itp.) lub finansowych (wzrost inwestycji, zmniejszenie nakładów na bieżące remonty nawierzchni, itp.).

W przypadku rezultatów na poziomie działania lub priorytetu, wskaźniki rezultatu dostarczają danych na temat efektów projektów w populacji, objętej programem (np. liczba osób objętych nowymi inwestycjami w zakresie ochrony środowiska etc.)

3.1.3 Wskaźniki oddziaływania

Obrazują one konsekwencje realizacji programu wykraczające poza natychmiastowe efekty dla bezpośrednich beneficjentów. Oddziaływanie może odnosić się do efektów związanych bezpośrednio z podjętym działaniem, chociaż pojawiających się po pewnym czasie (oddziaływanie bezpośrednie), jak i do efektów długookresowych oddziałujących na szerszą populację i pośrednio wynikających ze zrealizowanego działania (oddziaływanie pośrednie). Przykładowe wskaźniki oddziaływania to wielkość zatrudnienia stworzona lub utrzymana po okresie kilku lat działalności, wzrost bezpieczeństwa na drogach, zwiększenie kwalifikacji grupy docelowej w wyniku działań szkoleniowych itp.

3.2 Monitoring finansowy

Monitoring finansowy dostarcza danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji programu, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Polega on na systematycznym porównywaniu faktycznie poniesionych wydatków lub zakontraktowanych środków do alokacji na dany rok i na cały okres programowania.

Monitorowanie finansowe odbywa się w oparciu o sprawozdania okresowe, roczne oraz końcowe (obejmujące projekt, działanie, priorytet i program).

Dane zawarte w tych sprawozdaniach obejmują wysokość wkładu finansowego według źródeł finansowania, w tym wysokość wkładu pochodzącego ze środków publicznych (wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, wydatki poniesione od początku realizacji zadania, stopień realizacji zadania w %).

Dodatkowo sprawozdania zawierają informacje nt. postępu realizacji planu finansowego w okresie sprawozdawczym oraz prognozę w tym zakresie na następny okres sprawozdawczy.

Monitoring wskaźników finansowych pełni podstawową funkcję zarządzania finansowego programami i projektami.

4. Zasady pomiaru wskaźników

Wszystkie wskaźniki określone w programie i uzupełnieniu, wraz ze wskaźnikami zdefiniowanymi dla projektów mierzone są cyklicznie. Częstotliwość pomiaru wskaźników jest różna, uzależniona od kategorii wskaźnika i od poziomu w strukturze wdrażania.

	Wskaźniki produktu	Wskaźniki rezultatu	Wskaźniki oddziaływania
Projekt	okresowo (co najmniej raz na kwartał)	corocznie lub po zakończeniu projektu	corocznie lub po zakończeniu projektu
Działanie	okresowo	Corocznie	Corocznie
Priorytet	okresowo	Corocznie	Corocznie
Program	okresowo	Corocznie	Corocznie

Stopień osiągnięcia **wskaźników produktu** określa się każdorazowo w składanym sprawozdaniu okresowym (kwartalnym w przypadku beneficjenta, półrocznym w przypadku Instytucji Pośredniczącej, Instytucji Zarządzającej/Krajowej), natomiast informacje dotyczące stopnia osiągnięcia **wskaźników rezultatu i oddziaływania** podaje się odpowiednio w sprawozdaniach rocznych i po zakończeniu realizacji projektu.

4.1 Wskaźniki na poziomie projektu

Wskaźniki na poziomie projektu agregowane są w tabeli 7a – planowana 6a w sprawozdaniu z realizacji projektu.

W ramach Programów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG III A nie istnieje lista określonych z góry wskaźników, możliwych do wyboru przez beneficjenta. Oznacza to, iż beneficjent sam określa wskaźniki na etapie przygotowania wniosku o dofinansowanie.

W przypadku, gdy wielkość osiągniętego wskaźnika rezultatu będzie inna niż określona we wniosku aplikacyjnym beneficjent powinien wykazać w sprawozdaniu stan faktyczny realizacji danego wskaźnika.

Zgodnie z § 9 ust. 1 pkt 1 umowy o dofinansowanie projektu realizowanego w ramach Programu beneficjent końcowy jest zobowiązany do pomiaru osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, zgodnie ze wskaźnikami monitoringowymi zamieszczonymi we wniosku aplikacyjnym. W przypadku, gdy wskaźnik rezultatu może zostać osiągnięty do kilku lat po zakończeniu finansowym projektu, beneficjent powinien dodatkowo złożyć oświadczenie, zobowiązującego do monitorowania wskaźników rezultatu po zakończeniu finansowym realizacji projektu (wzór oświadczenia w załączeniu).

Ponadto na podstawie § 16 ust. 9 ww. umowy o dofinansowanie oraz na podstawie art. 30 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) 1260/1999 z dnia 21 czerwca 1999 r., wprowadzającego ogólne przepisy dotyczące funduszy strukturalnych, (Dz. Urz. WE Nr L 161, 26.06.1999 r.) beneficjent zobowiązany jest do zwrotu dofinansowania, zgodnie z poleceniem zwrotu i w terminie wyznaczonym przez Instytucję Pośredniczącą, w przypadku gdy w okresie 5 lat od dnia podpisania niniejszej umowy Projekt ulegnie znaczącej modyfikacji, w tym również nie zostaną osiągnięte wskaźniki rezultatu, określone we wniosku aplikacyjnym.

Wielkość kwoty, która powinna zostać zwrócona, powinna zostać zmierzona w następujący sposób.

W przypadku wskaźnika produktu należy określić procentowy udział wartości pieniężnej danego produktu w strukturze dofinansowania z EFRR (plan finansowy określony we wniosku aplikacyjnym).

PRZYKŁAD:

Wskaźnik produktu określony w umowie – 5 zestawów komputerowych (łącznie wartość 20 000 PLN).

Wartość 1 zestawu komputerowego = 4 000 PLN, czyli 10% w strukturze finansowej.

Wartość dofinansowania z EFRR = 40 000 PLN.

Wielkość dofinansowania powinna zostać zmniejszona o 10% (4 000 PLN), czyli 40 000 PLN – 4 000 PLN = 36 000 PLN dofinansowania z EFRR.

Instytucja Pośrednicząca w przypadku powzięcia podejrzenia o nieprawidłowości może dokonać kontroli doraźnej, sprawdzającej realizację założonych wskaźników, w siedzibie beneficjenta na zasadach określonych w §11 ust. 1 rozporządzeniu *Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 22 września 2004 r. w sprawie trybu, terminów i zakresu sprawozdawczości dotyczącej realizacji Narodowego Planu Rozwoju, trybu kontroli realizacji Narodowego Planu Rozwoju oraz trybu rozliczeń* (Dz. U. Nr 216, poz. 2206 z późn. zm.).

4.2 Wskaźniki na poziomie działania

Wskaźniki na poziomie działania mają ukazywać zintegrowany wpływ projektów realizowanych w ramach działania (tabela 3B w sprawozdaniu z realizacji programu w województwie).

UWAGA:

W sprawozdaniach z programu należy odnieść się tylko i wyłącznie do wskaźników określonych w programie i jego uzupełnieniu. Nie należy tabel ze wskaźnikami monitoringowymi uzupełniać/zmieniać, gdyż będą one niezgodne ze wskaźnikami zatwierdzonymi przez KE, KM.

W IW INTERREG III A nie istnieje system agregacji i dodawania do siebie wskaźników produktów z poszczególnych projektów (np. tak jak w Programie ZPORR). Jednakże Instytucja Pośrednicząca, jako uczestnik procesu wdrażania Programów Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG, zobowiązana jest do systematycznego agregowania wskaźników z projektów realizowanych na terenie danego województwa. Jest to tym bardziej wskazane, że w przypadku wskaźników rezultatu liczona jest np. liczba osób objętych nowymi inwestycjami w zakresie ochrony środowiska lub wielkość populacji korzystającej z nowych powiązań infrastrukturalnych. W związku z tym zaleca się, aby Instytucja Pośrednicząca stworzyła bazę wskaźników (produktu i rezultatu) z realizowanych w danym województwie projektów, uzupełniając ją sukcesywnie wraz z postępem w realizacji danego projektu. Takie zestawienie ułatwi i usprawni proces zbierania i agregowania danych z poziomu projektu na poziom działania, a dalej na poziom Programu. Ponadto wskaźniki z poziomu projektu należy dopasować do wskaźników z poziomu działania w momencie otrzymania pierwszego sprawozdania z realizacji projektu. W przypadku programów, w których Instytucja Zarządzająca leży po stronie polskiej, agregację taką przeprowadza Wspólny Sekretariat Techniczny.

Zestawienie wskaźników, o którym mowa wyżej, należy przedstawić w tabeli wg załączonego wzoru. Ponadto zestawienie takie zaleca się przekazywać w wersji elektronicznej do Instytucji Zarządzającej/Krajowej wraz ze sprawozdaniem okresowym oraz rocznym, co ułatwi agregowanie danych na poziomie programu.

4.2.1 Wskaźniki produktu

Obliczane są na podstawie zestawień Instytucji Pośredniczącej. W praktyce wskaźniki produktu odnoszą się i mierzą poprzez liczbę zrealizowanych projektów (podstawowym wskaźnikiem jest zatem jeden projekt – szt.).

W przypadku programów, realizowanych na terenie jednego województwa, Instytucja Pośrednicząca w sprawozdaniach okresowych określa stopień realizacji wskaźników produktu, zdefiniowanych w programie i jego uzupełnieniu. Stopień realizacji danego wskaźnika produktu powinien być mierzony na podstawie projektów zrealizowanych, a więc takich, dla których przedstawiono wniosek o płatność końcową. Ponadto w sprawozdaniu należy wykazać stan faktyczny realizacji danego wskaźnika.

W przypadku programów, realizowanych na terenie więcej niż jednego województwa, w którym występują więcej niż jedna Instytucja Pośrednicząca, te ostatnie przekazują informacje na temat projektów zrealizowanych, a więc takich, dla których przedstawiono wniosek o płatność końcową. Badanie stopnia realizacji danego wskaźnika produktu względem określonych w Programie i jego Uzupełnieniu określa Instytucja Krajowa/Zarządzająca (w odpowiednich przypadkach we współpracy ze Wspólnym Sekretariatem Technicznym) na poziomie całego programu. Wynika to z metodologii monitoringu, w którym docelowe wartości wskaźników zapisane są łącznie dla całego programu (liczba projektów realizowanych w danym województwie jest wypadkową procesu aplikacji, selekcji i wyboru wniosków – przyjęcie jakichś roboczych wartości wskaźników na poziomie województwa może zakłócać proces badania ewaluacyjnego po zakończeniu programu).

Program i jego uzupełnienie określają poziom minimalny danego wskaźnika, jaki powinien być osiągnięty, aby cele Programu zostały osiągnięte. Takie przedstawienie realizacji określonych wskaźników wskaże, jakie rodzaje projektów cieszą się największym zainteresowaniem beneficjentów. Umożliwi także ewaluację całego Programu i sporządzenie rekomendacji do ewentualnych zmian programów w latach 2007-2013 na poziomie ewaluacji mid-term lub mid-term update.

W procesie przypisywania zakończonego już projektu do konkretnego wskaźnika produktu na poziomie działania należy odnieść się do kategorii interwencji, określonej w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 438/2001 z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych.

PRZYKŁAD:

Projekt „Budowa Centrum Kultury i Sportu”, działanie: Rozwój infrastruktury okołobiznesowej i turystycznej, kategoria interwencji 354. W ramach projektu został złożony wniosek o płatność końcową, w związku z czym należy wskazać właściwy wskaźnik na poziomie działania.

WSKAŹNIKI PRODUKTU dla projektu:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wielkość wskaźnika określona w umowie	Osiągnięta wielkość wskaźników od początku realizacji projektu	% realizacji
Liczba wybudowanych obiektów sportowych	szt.	9	9	100%
Powierzchnia wybudowanych obiektów sportowych	m ²	3598	3598	100%
Powierzchnia nowych obiektów infrastruktury kulturalnej	m ²	938	938	100%
Liczba miejsc parkingowych powstałych przy obiektach kulturalnych i sportowych	szt.	167	167	100%

WSKAŹNIKI PRODUKTU na poziomie działania:

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wielkość wskaźnika określona w Programie/Uzupełnieniu	Osiągnięta wielkość wskaźnika od uruchomienia programu	% realizacji
Przedsięwzięcia transgranicznej, w tym:	szt.	10	1	10%
- studia związane z turystyką transgraniczną, strategię	szt.	2	0	0
- projekty infrastruktury turystycznej	szt.	3	0	0
- inicjatywy promujące i ochraniające dziedzictwo kulturowe (kat. 354)	szt.	2	1	50%
- inicjatywy dotyczące szkoleń/marketingu turystycznego	szt.	3	0	0

KATEGORIA INTERWENCJI – 354 – Utrzymanie i odbudowa dziedzictwa kulturowego także wskazuje na konkretne umiejscowienie przykładowego projektu we wskaźniku: **Inicjatywy promujące i ochraniające dziedzictwo kulturowe**.

4.2.2. Wskaźniki rezultatu

Obliczane są na podstawie agregacji danych z poziomu projektów.

W sprawozdaniu należy wykazać stan faktyczny realizacji danego wskaźnika. Program i jego uzupełnienie określają poziom minimalny danego wskaźnika, jaki powinien być osiągnięty, aby cele Programu zostały osiągnięte..

Wskaźniki rezultatu są uzupełniane w sprawozdaniach rocznych i końcowych.

PRZYKŁAD

Projekt przytoczony powyżej.

WSKAŹNIKI REZULTATU dla projektu

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wielkość wskaźnika określona w umowie	Osiągnięta wielkość wskaźników od początku realizacji projektu	% realizacji
Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń kulturalnych i sportowych w obiektach infrastruktury kulturalnej i sportowej	szt./rok	86	86	100%
Liczba nowych ofert programowych w zakresie kultury, turystyki i sportu	szt./rok	66	66	100%
Liczba osób korzystających z nowej infrastruktury sortowej/rekreacyjnej/aktywnego wypoczynku	osoby/rok	18400	25120	136,5%
Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych, kulturalnych i sportowych	szt.	3	5	166%

WSKAŹNIKI REZULTATU na poziomie działania

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wielkość wskaźnika określona w Programie/Uzupełnieniu	Osiągnięta wielkość wskaźnika od uruchomienia programu	% realizacji
-----------------	-----------------	---	--	--------------

Partnerzy/organizacje zaangażowane/korzystające z projektów dotyczących turystyki i dziedzictwa	szt.	10	0	0
Nowe tymczasowe miejsca pracy	szt.	50	0	0
Nowe stałe miejsca pracy	szt.	10	5	50%
Stworzone/zaadaptowane szlaki turystyczne (szlaki górskie, ścieżki rowerowe, drogi wodne, ścieżki zdrowia)	km	13	0	0
Inicjatywy mające na celu promocję/marketing/informację turystyczną	szt.	4	0	0

4.2.3 Wskaźniki oddziaływania (jeśli dotyczy)

Pochodzą z najbardziej aktualnych, dostępnych informacji pochodzących z publicznych źródeł danych statycznych.

Wskaźniki oddziaływania są uzupełniane tylko w sprawozdaniach rocznych i końcowych. Tam, gdzie to możliwe, Instytucja Pośrednicząca wypełnia wskaźniki oddziaływania.

4.3. Wskaźniki na poziomie priorytetu

Wskaźniki produktu/rezultatu na poziomie priorytetu dostarczają informacji na temat typów zrealizowanych projektów. Pokazują one, jak kształtuje się struktura udzielonej pomocy w odniesieniu do rodzajów projektów.

W procesie przypisywania zakończonego już projektu do konkretnego wskaźnika produktu na poziomie działania należy odnieść się do kategorii interwencji, określonej w rozporządzeniu Komisji (WE) nr 438/2001 z dnia 2 marca 2001 r. ustanawiającego szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1260/1999 w zakresie zarządzania i systemów kontroli pomocy udzielanej w ramach funduszy strukturalnych.

Instytucja Pośrednicząca uzupełnia wskaźniki na poziomie priorytetu w sprawozdaniach rocznych i końcowych w tabeli 3A w sprawozdaniu z realizacji programu w województwie.

4.4. Wskaźniki na poziomie programu

Na poziomie programu wskaźniki oddziaływania odnoszą się do stopnia transgraniczności projektów (np. projekty planowane/przygotowywane, realizowane wspólnie). Stopień realizacji danego wskaźnika jest mierzony liczbą zrealizowanych projektów.

Instytucja Pośrednicząca uzupełnia wskaźniki na poziomie programu w sprawozdaniach rocznych i końcowych w tabeli 3A w sprawozdaniu z realizacji programu w województwie.

ZAŁĄCZNIK:

1. Oświadczenie beneficjenta zobowiązujące do pomiaru wskaźników rezultatu.
2. Baza wskaźników (produktu i rezultatu) z realizowanych w danym województwie projektów.